

Neplýtvat, recyklovat, nevlastnit. Kdy přejdeme na cirkulární ekonomiku?

SZ seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-stopaz-neplytvat-recyklovat-nevlastnit-kdy-prejdeme-na-cirkularni-ekonomiku-217375

Se zvyšujícími se náklady na život se kromě úspor energií můžeme zaměřit i na samotný princip fungování ekonomiky. Místo nákupu, okamžité spotřeby a vyhození lze věci využívat opakovaně nebo sdíleně, tvrdí Pavel Zedníček z Institutu cirkulární ekonomiky.

Jednou větou, co si máme představit pod pojmem cirkulární ekonomika?

Historicky je tento pojem v České republice vnímaný hodně jako odpadové hospodářství. Což není úplně ta nejlepší interpretace. Pokud bych se měl opravdu omezit na jednu větu, tak je to „efektivní nakládání s materiály v ekonomice“.

Jak byste popsal rozdíl mezi tou současnou, tedy lineární, a kruhovou ekonomikou?

Cirkulární ekonomika na tu současnou reaguje. Dává alternativu k modelu, kdy něco vytěžíme, spotřebujeme a rychle vyhodíme. Například u budov je životnost padesát, sto nebo sto padesát let. U plastového obalu může být životnost klidně pouhých 5 sekund.

Když se podíváme na současnou ekonomiku, tvoří ji tři základní pilíře: energie, materiály a lidská představitost. A my jako lidstvo jsme poměrně dobří v plýtvání všemi těmito položkami. Kvůli válce na Ukrajině teď řešíme intenzivně energetiku. Jednotlivci i firmy si energie začali dost vážit. Vnímají ji jako obrovskou hodnotu, šetříme s ní, zateplujeme budovy, koukáme na energetickou náročnost v provozech a tak podobně.

A náš argument v Institutu cirkulární ekonomiky je, že bychom se úplně stejně měli dívat i na materiály. Protože jsou nedílnou součástí ekonomiky. Ať už se bavíme o budovách – ocel, beton, dřevo –, nebo o maloobchodě, kde jsou to obaly, plasty a tak dále. Ambice cirkulární ekonomiky je – pojďme šetřit s materiály, pojďme s nimi nakládat šetrně a začněme si jich vážit. A pojďme nalézt ekonomické příležitosti, které nám tenhle přístup nabízí.

Poslechněte si další epizody Stopáže

Během přípravy jsem se snažil najít co nejvíc praktických příkladů cirkulární ekonomiky. Ten pojem je totiž dost abstraktní a rád bych, aby si ho všichni dokázali představit. Objevil jsem například, že firma Philips nabízí svoje žárovky a osvětlení do kanceláří jako službu. Místo toho, aby si třeba Seznam Zprávy koupily vlastní svítidla a najímaly údržbářskou firmu na jejich provoz, revizi a opravy, uzavřou smlouvu na 20 let s firmou Philips, která se o instalaci, funkčnost a údržbu stará sama. Je tedy cirkulární ekonomika přesun společnosti k tomu, aby měla na každou drobnost předplatné?

Ano, řekl bych, že je to snaha jít o krok dál od aktuálně vysloveně produktově založené ekonomiky. Do ekonomiky, která je víc založená na podobných službách. Jedna definice cirkulární ekonomiky je, že je

to pokrývání potřeb a poskytování služeb s co nejméně primárními materiály. Pokud se jako jednotlivec nebo firma zamyslete, čeho potřebujete docílit, velmi často se můžeme dobrat toho, že nástroj k tomu potřebný vůbec nepotřebujeme vlastnit.

Samozřejmě vlastnictví přináší řadu výhod, ale ruku v ruce s ním jdou i náklady a zodpovědnost. Například pro generaci dnešních třicátníků je poměrně běžné, že nevlastní auto, ale prostě si ho ve chvíli potřeby půjčí – jednorázově nebo formou předplatného. Když se odpoutáte od přemýšlení uživatel = vlastník, tak forma sdílení v praxi dává obrovský smysl. Jde o to maximálně využívat produkty a ambice, které už v ekonomice jsou.

Zajímají principy cirkulární ekonomiky české firmy? A má Česká republika nějakou koncepci oběhového hospodářství? Jak poznat korporátní greenwashing? A nepůjčili byste mi někdo vrtačku? Poslechněte si dnešní epizodu pořadu Stopáž v úvodu článku nebo ve své oblíbené podcastové aplikaci. A nově i v aplikaci Seznamu – jak pro iOS, tak Android.

Pokud Stopáž posloucháte pravidelně, vyplňte nám prosím krátký dotazník. Pomůžete nám pořad zlepšit. Děkujeme.

Stopáž

Týdenní podcast o technologiích, společnosti a všem mezi tím. Uvádí Jan Kordovský (@korda).

Souhrn nejdůležitějšího dění, analýza s redaktory Seznam Zpráv, rozhovory s hosty, glosy. Každý pátek na Podcasty.cz, na Seznam Zprávách a ve všech podcastových aplikacích.

Archiv všech dílů Stopáže najdete tady, další podcasty Seznam Zpráv tady. Co máme zlepšit? Který díl vás bavil nejvíc? Své postřehy, podněty a tipy nám můžete posílat na audio@sz.cz.